

Od pomoci k súladu politík pre rozvoj

10 rokov Platformy MVRO

Od pomoci k súladu politík pre rozvoj

10 rokov Platformy MVRO

2002

- Vzniká **neformálna iniciatíva Platformy mimovládnych rozvojových organizácií (Platforma MVRO)**, ktorá má deväť členov.

2003

- Neformálna platforma teraz už pätnástich rozvojových organizácií sa transformuje do záujmového združenia právnických osôb.
- Platforma MVRO je **jedným z osemnástich zakladajúcich členov CONCORD-u – Európskej konfederácie mimovládnych rozvojových a humanitárnych organizácií**.
- Platforma MVRO sa stáva **partnerom Ministerstva zahraničných vecí SR** v oblasti rozvojovej spolupráce.

2005

- Platforma MVRO sa zapája do medzinárodnej iniciatívy *Make Poverty History*, u nás s kampaňou *Svet bez chudoby*.
- Pre verejnosť Platforma MVRO pripravuje **prvý ročník podujatia Rozvojový deň** na Slovensku.
- Platforma MVRO organizuje prvý **Národný seminár o globálnom vzdelávaní**.

Rozvojový deň

Rozvojového dňa sa zúčastnili i hostia zo zahraničia

Biele náramky, medzinárodný pochod pre Svet bez chudoby, tanec a maľovanie s mládežou z nairobských slumov. Výstavy fotografií s ľudsko-právnou tematikou, ochutnávka fair trade kávy. Rozprávanie o larválnej liečbe v Keni i diskusia s európskym komisárom pre rozvojovú a humanitárnu pomoc.

V roku 2013 už deviatkrát pripravila Platforma MVRO každoročné pestré podujatie pod názvom Rozvojový deň. Je určené pre odbornú i laickú verejnosť so záujmom o rozvojovú spoluprácu a s výnimkou prvého ročníka sa koná vždy v októbri pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti chudobe.

Kampaň Svet bez chudoby aj na Slovensku

Prvých päť ročníkov bolo tematicky venovaných projektu *Svet bez chudoby*, ktorým sa organizátori i účastníci zapojili do *Globálnej výzvy k akciám proti chudobe*. Platforma MVRO sa tak stala súčasťou koalície viac ako stovky neformálnych skupín po celom svete. Táto medzinárodná kampaň pripomenula politikom záväzky, ktoré prijali k naplneniu Miléniových rozvojových cieľov (MDGs, z angl. *Millennium Development Goals*). V priebehu Rozvojových dní informovali členovia Platformy verejnosť o dôležitosti rozvojovej spolupráce, jej perspektívach a konkrétnych príkladoch rozvojových projektov. A to rôznorodo.

Prvý rok na podujatí vystúpila skupina La3no Cubano, keďže sa konalo v rámci májového festivalu Fiesta Latina v Bratislave. V roku 2006 bol súčasťou dňa *Pochod proti extrémnej chudobe*, ktorý uličkami Starého mesta viedol sambový orchester Bratucada.

V nasledujúcom roku diskutovali zástupcovia mimovládneho sektora, médií i politickej sféry o konkrétnych výsledkoch slovenských rozvojových projektov v Afrike, strednej Ázii a na Balkáne.

V roku 2008 hostil Rozvojový deň hneď niekoľko významných hostí. Mladí umelci zo slumu v hlavnom meste Kene viedli v Bratislave výtvarné workshopy pre verejnosť. Európsky komisár Louis Michel hovoril o potrebe rozvojovej a humanitárnej pomoci. Bratislavu navštívil aj farmár a poslanec kenského parlamentu Muturi Mwangi a riaditeľka rehabilitačného centra pre drogovu závislé deti ulice v Nairobi Mary Alice Onyuraová. Posledný Rozvojový deň so zameraním na kampaň *Svet bez chudoby* sa konal v roku 2009 v Národnej rade SR, kde sa poslanci mohli dozvedieť viac o rozvojovej spolupráci.

Za účasti hostí z Kene a Etiópie

Ďalšie ročníky už boli tematicky vymedzené konkrétnejšie. Na konferencii *Slovensko pomáha v subsaharskej Afrike* v roku 2010 predstavili svoje názory aj diskutujúci z afrického kontinentu. Johnson Migwi sa podelil o skúsenosti z projektov zameraných na zlepšovanie života ľudí v slume Kibera v Keni. Bezabih Tolosa účastníkom priblížil rozvojové projekty z Etiópie. Rozvojových dní Platformy MVRO sa odvtedy zúčastňujú nielen zástupcovia slovenského neziskového sektora, ale aj reprezentanti, ktorí prichádzajú so spätnou väzbou od lokálnych komunít. Platforma sa zároveň vždy snaží zapojiť do diskusie tvorcov politik a médiá.

Prizvali sme verejnosť i podnikateľov

V roku 2011 sa konal Rozvojový deň na tému uplatňovania ľudských práv v rozvojovej spolupráci a Platforma doň zapojila aj verejnosť. Zorganizovala prvý ročník fotografickej súťaže *Ľudské práva v rozvojovej spolupráci* a vernisáž výstavy tridsiatich najlepších snímok sa konala práve pri príležitosti Rozvojového dňa.

O rok neskôr sa uskutočnila diskusia o zapojení podnikateľského sektora do realizácie rozvojových projektov. „Pre zvyšovanie efektívnosti je dôležitá mobilizácia špecifických kapacít všetkých relevantných aktérov vrátane podnikateľských subjektov, ktoré na to majú potenciál,“ vysvetlila Lenka Nemcová, výkonná tajomníčka Platformy MVRO.

Oslávil sme desiate výročie

Ostatný Rozvojový deň 2013 sa konal v bratislavskej Starej tržnici. Platforma MVRO na ňom oslávila desiate výročie svojho založenia i vzniku programu oficiálnej rozvojovej pomoci SlovakAid. Pre účastníkov tentokrát pripravila prezentáciu rozvojových organizácií, tvorivé dielne pre deti a školy, varenie a ochutnávku jedál z rozvojových krajín s moderátorom a diskusiu o spravodlivom obchode a zodpovednej spotrebe, veľtrh práce, diskusie o rozvojovej spolupráci v médiách a o etickom kódexe podávania správ, fotografickú výstavu i rozprávanie o tom, ako každý z nás môže prispieť k ferovejšiemu svetu. Benefičného koncertu sa zúčastnili Anna Veselovská, La3no Cubano a Vertigo.

2006

- Platforma mimovládnych rozvojových organizácií spolupracuje s Ministerstvom zahraničných vecí SR na príprave systému *oficiálnej rozvojovej pomoci* (ODA, z angl. *Official Development Assistance*).
- V rámci medzinárodného projektu **Program regionálneho partnerstva** organizuje **regionálny workshop na tému Európsko-africká stratégia**.

Prvý cezhraničný projekt tohto druhu v Európe iniciovali platformy mimovládnych organizácií z Rakúska, Čiech, Maďarska, Slovenska a Slovinska. Hlavným cieľom bolo zlepšiť kapacity organizácií pri príprave projektov a zviditeľniť rozvojové témy v nových členských štátoch EÚ.

● **Platforma sa zapája do iniciatívy hodnotenia poskytovanej pomoci AidWatch**, ktorú realizuje CONCORD.

Európsky AidWatch

Európske mimovládne organizácie spoločne dohliadajú na rozvojovú spoluprácu

CONCORD vydáva každoročne správu AidWatch o napĺňaní záväzkov jednotlivých členských štátov Európskej únie v oblasti rozvojovej spolupráce. Od roku 2006 sa na tvorbe európskej správy podieľa aj Platforma mimovládnych rozvojových organizácií.

Cieľom iniciatívy AidWatch je pravidelne monitorovať a presadzovať ciele rozvojovej spolupráce. Každoročne sa preto koná seminár na tému kvality a kvantity poskytovanej pomoci. CONCORD ďalej aktívne pôsobí na médiách, vytvára tematické kampane, realizuje výskum a pomáha svojim členom v rozvojovej spolupráci s krajinami globálneho Juhu.

Aký je stav poskytovania rozvojovej pomoci?

Správa AidWatch je vždy venovaná analýze poskytovania pomoci za predchádzajúci rok a návrhom, ako je možné pomoc zefektívniť. A to na európskej úrovni aj na úrovni jednotlivých členských krajín. CONCORD vydáva každoročne jednu správu, s výnimkou roku 2012. Rok po tom, ako bola v juhokórejskom Busane podpísaná globálna dohoda o zefektívnení rozvojovej spolupráce, vyšla aj špeciálna správa AidWatch. Správa poukazuje na to, že EÚ zaoštváva v implementovaní záväzkov, ktoré v Busane prijala. Mnohé členské štáty však zaznamenali pokrok v transparentnosti, čo sa postupne odráža v zlepšení dostupnosti informácií o rozvojovej spolupráci pre verejnosť. Slovensko v súvislosti so záväzkami prijatými v Busane koncom roka 2012 vyjadrilo záujem prihlásiť sa k Medzinárodnej iniciatíve za transparentnosť pomoci - IATI (International Aid Transparency Initiative) a do roku 2015 kompletne implementovať tento štandard uverejňovania dát.

Ďalšie iniciatívy na európskej úrovni

Členské organizácie CONCORD-u, vrátane slovenskej Platformy MVRO, upozorňujú na pozitívne i negatívne trendy v realizácii rozvojovej spolupráce. Pre Platformu z členstva vyplýva i možnosť zúčastňovať sa seminárov, zameraných na budovanie kapacít členských organizácií. V rámci CONCORD-u fungujú aj špecializované pracovné skupiny, ktorých je Platforma členom. Aktívne sa zapája do debát o globálnom vzdelávaní, koherencii politík pre rozvoj, či agende rozvojovej spolupráce po roku 2015. Podieľa sa aj na príprave strategických materiálov, výziev a stanovísk. V súčasnosti sa na úrovni európskej spolupráce zapája do tvorby *Viacročného finančného rámca EÚ na roky 2014 – 2020*.

2007

● Platforma mimovládnych rozvojových organizácií konzultuje a pripomienkuje **Zákon o oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA)**. Zákon v decembri schvaľuje všetkých 142 prítomných poslancov Národnej rady SR.

Vzniká kľúčový dokument – Zákon o oficiálnej rozvojovej pomoci

Zákon o oficiálnej rozvojovej pomoci SR schválili všetci poslanci Národnej rady SR 5. decembra 2007. Účinnosť nadobudol vo februári 2008.

Platforma MVRO sa na tvorbe zákona aktívne podieľala. Počas niekoľkých mesiacov pripomienkovala návrhy zákona a konzultovala znenie jeho konečnej podoby, ktorý vytvára dlhodobý právny rámec pre poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky. Zákon sa osobitne venuje bilaterálnej projektovej pomoci, realizovanej Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ako aj pôsobeniu Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS). Zákon definuje základné pojmy slovenskej rozvojovej pomoci, jej princípy, ciele, nástroje plánovania a formy realizácie.

● Platforma MVRO v spolupráci s programom *Developing Europeans' Engagement for the Eradication of Global Poverty* (DEEEP) pod záštitou CONCORD-u organizuje **Letnú školu rozvojového vzdelávania na Slovensku** pre vyše sedemdesiat účastníkov.

2008

- Platforma mimovládnych rozvojových organizácií sa stáva **partnerom trojročného projektu krajín V4 pod názvom *To Act you Have to Know***. Jeho cieľom je zapojiť do diskusie o rozvojovej spolupráci novinárov, politikov a vysokoškolských študentov.
- Platforma MVRO sa podieľa na tvorbe ***Strednodobej stratégie ODA na roky 2009 – 2013***.
- Platforma MVRO organizuje **prvú neformálnu pracovnú cestu poslancov a verejných činiteľov krajín V4 do Etiópie**.

Platforma MVRO ako spolutvorca legislatívy

Advokačné aktivity i terénna práca – rôzne spôsoby spolupráce s politikmi

Začiatkom marca 2009 bola schválená nová Strednodobá stratégia ODA na roky 2009 – 2013. Vznikla aj vďaka aktívnemu prístupu členov Platformy MVRO, ktorí tiež tvorili a pripomienkovali jej obsah.

Experti z Platformy a jej členských organizácií sa aktívne zúčastňovali na stretnutiach pracovnej skupiny. Výsledná formulácia koncepcie je aj dielom mimovládnych organizácií, ktoré sa tvorby podkladov k národnému programu ODA zúčastňujú každý rok. Následne ho schvaľuje vláda SR začiatkom kalendárneho roka.

Mimovládne organizácie spolupracujú aj s parlamentom

Jednou z hlavných činností Platformy MVRO je práve advokácia. Znamená to, že aktívne participuje na tvorbe všetkých významných národných dokumentov o rozvojovej spolupráci. Iniciuje stretnutia so zástupcami Ministerstva zahraničných vecí aj ďalšími rozhodovateľmi. V priebehu desiatich rokov svojho pôsobenia hľadá Platforma možnosti spolupráce s agentúrou SAMRS a zapája sa do zefektívňovania jej fungovania. Zároveň pravidelne oslovuje poslancov jednotlivých výborov NR SR i poslancov Európskeho parlamentu.

Častou témou tejto advokačnej činnosti je zvyšovanie ODA v rámci rozpočtu, keďže

Slovensko si neplní svoje záväzky v tejto oblasti. Platforma tiež poslancom pri rôznych príležitostiach zasiela listy a informačné materiály, aby upozornila na dôležité otázky rozvojeovej spolupráce.

Ako poslancov osloví? Napríklad aj cestou do rozvojeovej krajiny

Pred voľbami v roku 2012 uskutočnila Platforma MVRO prieskum medzi kandidujúcimi stranami o tom, aký význam prikladajú poskytovaniu rozvojeovej pomoci. Z nízkej návratnosti dotazníka rozoslaného dvadsiatim šiestim politickým stranám i z prehľadu volebných programov vyplynulo, že rozvojeová pomoc nie je prioritou na slovenskej politickej scéne. O to usilovnejšie a kreatívnejšie pracuje Platforma MVRO na zmene tohto postoja. Jedným zo spôsobov, ako oslovuje politikov, je ich účasť na diskusiách, Rozvojeových dňoch či dokonca na pracovných cestách do rozvojeových krajín. Politici sa tak v rámci rôznych projektov mohli presvedčiť o efektívnosti poskytovanej pomoci priamo v teréne. Doposiaľ sa Platforma MVRO spolu s partnermi z V4 podieľala na organizácii dvoch takýchto ciest. Naposledy sa poslancecká pracovná cesta uskutočnila v roku 2012 v Etiópii v rámci projektu V4 Aid – Spoločná podpora Miléniovým rozvojeovým cieľom.

2009

- Platforma MVRO aktívne pripomienkuje pripravovaný **Zákon o dobrovoľníctve**.
- Platforma MVRO vydáva **prvé číslo bulletinu Rozvojeová pomoc**.

Bulletin Rozvojeová pomoc/spolupráca

Stretnite sa s ľuďmi z terénu

Bulletin Rozvojeová spolupráca už päť rokov prináša informácie o pôsobení rozvojeových organizácií v teréne i o dianí v oblasti rozvojeovej spolupráce. Novinári, zamestanci PR oddelení mimovládok aj terénni pracovníci dvakrát ročne píšú svoje postrehy, názory, zážitky či analýzy.

„V roku 2009 sme si uvedomili, že na Slovensku neexistuje žiadny odborný-populárny časopis, širokospektrálne zameraný na rozvojeovú spoluprácu,“ vysvetľuje Lenka Nemcová, výkonná tajomníčka Platformy MVRO. „Sme radi, že aj ministerstvo zahraničných vecí si je vedomé dôležitosti takéhoto zdroja informácií a od začiatku finančne podporuje jeho vydávanie v rámci programu SlovakAid.“

Bulletin prvé štyri roky niesol názov Rozvojeová pomoc, v roku 2013 sa premenoval na Rozvojeovú spoluprácu. Hoci vychádza v polročných intervaloch, jeho autori sa snažia reagovať na aktuálne dianie vo svete i v oblasti realizácie rozvojeovej spolupráce. Prvé čísla mali všeobecnejšie zameranie a ponúkali informácie o tom, prečo je pomoc rozvojeovým krajinám dôležitá a ako sa na nej podieľajú slovenské organizácie. Postupne sa v bulletine ustálila štruktúra, ktorá zahŕňa všetky oblasti rozvojeovej spolupráce.

Správy o projektoch aj o živote

V Rozvojeovej spolupráci sa dnes dočítate o stave globálneho vzdelávania na Slovensku, o ľudských právach, o humanitárnej pomoci. Pravidelná rubrika Slováci v teréne reportážnym spôsobom zachytáva aktívnych našincov, ktorí svojou expertízou prispievajú k zlepšeniu života v rozvojeových krajinách.

„Zväčša sa stretávame s milými ľuďmi, ktorí nás štedro privítajú jedlom a darmi. Aj preto je smutné vidieť, ako veľmi sú na násilie zvyknutí. Keď som do Afganistanu prišiel na monitorovaciu cestu, viezol som sa s domácimi autom. Podobne, ako my povieme, že bola niekde autohavária, Afganci povedia, že Taliban nedávno otrávil vodu v dievčenskej škole,

okolo ktorej sme prechádzali,” povedal pre rubriku Marcel Kaba z organizácie ADRA Slovensko.

Dočítate sa tu nielen to, ako sa implementujú projekty, ale aj to, aký život vedú v rozvojových krajinách terénni pracovníci i dobrovoľníci. V rubrike *Dobrovoľníctvo* sa zverujú so svojimi postrehmi prevažne mladí ľudia, ktorí sa vydali za poznáním.

Oslovujeme najpovolanejších

Každé z posledných čísel je zamerané na konkrétnu tému. „Prvýkrát som bol v Sudáne v roku 1998. Bolo to v čase občianskej vojny, ktorú na Slovensku málokto registroval. Vedel som, že to tam bude neštandardné, pretože ani víza sme nedostávali do cestovného pasu. Povedali nám, že sa to vybavuje niekde na mieste. V Ugande pred odchodom do Sudánu som sa z médií dozvedel, že vládne vojská bombardovali jednu z nemocníc na juhu. Uvedomil som si, že táto najväčšia africká krajina s dlhoročnou občianskou vojnou, je u nás zabudnutá,” povedal Marián Čaučík o svojej prvej ceste do Južného Sudánu v rozhovore pre jesenný bulletin v roku 2011. Jeho nosnou témou bol práve Južný Sudán, ktorý v júli 2011 vyhlásil nezávislosť. V rámci rubriky o ľudských právach priniesol napríklad aj rozhovor s kubánskym disidentom José Luis García Paneque, ktorého vyhostili do Španielska.

Odpovede na otázky, ktoré by sme si mali klásť

V bulletine sa otvárajú témy, diskutované na najrôznejších úrovniach rozhodovania či súvisiace s praktickým realizovaním projektov. Zároveň časopis ponúka témy, ktoré veľkosťou často vôbec nezaznamená, pretože sa odohrávajú v zákulísi.

Dianie okolo Arabskej jari, ktoré bolo jednou z tém bulletinu, bolo síce vďaka demonstráciám viditeľnejšie, ale správy nepokrývali pôsobenie slovenských organizácií. Aj skutočnosť, že Slováci v Keni využívajú larválnu liečbu otvorených rán pozná len málokto. Pritom je to skvelý príklad zapojenia súkromného sektora do realizácie rozvojovej spolupráce. V jarnom bulletine 2013 zazneli aj konkrétne príklady z implementácie *Národnej stratégie globálneho vzdelávania*. Zatiaľ posledné vydané číslo z tohtoročného októbra prinieslo príklady (ne)súladu najrôznejších európskych politik s rozvojovými cieľmi. Prečo Indonézia zabíja ohrozené druhy orangutanov za dvadsať dolárov? Ako zabezpečiť potravinovú bezpečnosť v Keni? Aj tieto otázky sa nás týkajú.

2010

- Platforma mimovládnych rozvojových organizácií a Ministerstvo zahraničných vecí SR podpisujú *Memorandum o porozumení*, ktoré uznáva združenie za oficiálneho partnera MZV SR a definuje všeobecný rámec spolupráce v oblasti poskytovania rozvojovej a humanitárnej pomoci.
- Platforma MVRO vypraví deväť slovenských dobrovoľníkov do Gruzínska, Mongolska, Vietnamu a do Kene. Pilotný **Program na vysielanie dobrovoľníkov** realizuje sekretariát Platformy v spolupráci so štyrmi členskými organizáciami: Človek v ohrození, eRko, SAVIO a Tabita.
- Platforma MVRO sa stáva signatárom *Kódexu používania obrazových materiálov a podávania správ*.

Kódex podávania správ a používania obrazového materiálu

Návod, ako šíriť informácie

Ako si predstavujete život v Afrike? Špinavé bosé deti s veľkými bruškami pobehujú po hlinenej zemi. Mama varí kukuričnú kašu v chatrči z bambusu a pravdepodobne je

prítom do pol pása nahý. Vy prichádzate ako turista a predpokladáte, že vás hneď po nastúpení do autobusu v katastrofálnom stave niekto okradne. To, že máte práve takúto predstavu, nie je náhoda. Kto z vás videl Afriku na vlastné oči? A kto z vás ju pozná iba z médií?

Platforma MVRO podpísala v roku 2010 *Kódex používania obrazových materiálov a podávania správ*, čím sa oficiálne zaviazala k celkom inému zobrazovaniu rozvojových krajín, než aké popisujeme vyššie. Kódex v roku 2006 vytvorili mimovládne organizácie združené v *Európskej konfederácii mimovládnych rozvojových a humanitárnych organizácií CONCORD*. Spolu s Platformou sa k uplatňovaniu jeho zásad verejne hlási zatiaľ desiatka slovenských mimovládnych organizácií. Tie chcú v rámci svojej komunikácie s cieľovými skupinami ich záujmu dohliadať na to, aby sa nerozširovali stereotypy o rozvojových krajinách a živote ich obyvateľov.

Základné princípy proti stereotypom

Kódex stanovuje pravidlá, ktoré by mali byť samozrejmé pre komunikáciu rozvojových tém smerom k verejnosti či médiám, ktoré sú sprostredkovateľmi informácií od mimovládneho sektora k širokému publiku.

Základné princípy vychádzajú z dodržiavania ľudských práv a slobôd a prihliadajú na hodnotu ľudskej dôstojnosti. Kódex nabáda k tomu, aby sa správy zostavovali s ohľadom na informačné zdroje. Je nevyhnutné zistiť, či osoba, o ktorej rozprávame, súhlasí s tým, aby bola menovaná a zobrazená. Jej príbeh je navyše potrebné podať tak, aby bol úplný a reálny. Kódex kladie dôraz na zobrazovanie detí v súlade s detskými právami definovanými v *Dohovore o právach dieťaťa*. Najčastejšie sú totiž zobrazované, ak ide o závažné problémy rozvojových krajín. Prítom sú najzraniteľnejšie.

Podporiť novinársku kreativitu

Médiá majú často tendenciu prikrášľovať či zveličovať dianie v pozitívnom i negatívnom zmysle. Vychádzajú z toho, že ich publikum chce to, čo pozná, aby nemuselo príliš premýšľať. Druhým variantom je, že príjemcov informácií viac zaujímajú negatívne správy. Možno však médiá k uvažovaniu o rozvojovej spolupráci ľudí neinšpirujú preto, že sami nevedia ako pomôcť, alebo preto, že novinári nemajú príležitosť vycestovať.

„Odkedy sme sa stali signatármi kódexu, snažíme sa viac premýšľať nad spôsobom, akým podávame správy. Núti nás k väčšej sebareflexii a uvažovaniu nad naším vyjadrovaním sa o živote v krajinách globálneho Juhu a rozvojovej spolupráci ako takej. Dodržiavanie kódexu chápeme hlavne ako dôležitý edukačný prvok pre našu prácu,“ povedala Andrea Girmanová, projektová manažérka Platformy MVRO.

Platforma aktívne pracuje na vytvorení takých podkladov pre novinárov, ktoré nedávajú priestor pre stereotypnosť, ale naopak podnecujú diskusiu o tom, ako kreatívne a férovo zobraziť nám tak vzdialenú realitu.

2011

- Platforma MVRO vedie **verejný konzultačný proces na vytvorenie Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie**. Jej príprave predchádza analýza stavu globálneho vzdelávania na úrovni formálneho i neformálneho vzdelávania.
- Platforma vydáva svoju prvú správu o stave poskytovania rozvojovej pomoci na Slovensku.

Analýza nestačí, Platforma MVRO navrhuje kroky vpred

Národná správa Platformy MVRO o poskytovaní rozvojovej pomoci každoročne definuje úskalia i pozitívne momenty. Platforma tiež navrhuje, kam by sme sa mali posunúť.

Od roku 2011 Platforma MVRO každoročne vydáva národnú hodnotiacu správu *AidWatch*, ktorá analyzuje poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci v uplynulom roku. Obsahuje hodnotenie slovenskej ODA po kvalitatívnej i kvantitatívnej stránke, porovnanie finančného objemu vynaloženého na ODA v uplynulom roku s rokom predchádzajúcim. Ďalej hodnotí kvalitu pomoci, pomer bilaterálnej a multilaterálnej pomoci, jej teritoriálne a sektorové priority. Tiež porovnáva pokrok oproti predchádzajúcemu roku a umiestnenie Slovenska v rámci novších členských štátov (EÚ-12). Reflektuje aktuálne diskusie v oblasti rozvojovej spolupráce, ako napríklad transparentnosť pomoci či koherenciu politík pre rozvoj.

Nielen kritika, ale aj odporúčania

Okrem zhrnutia dôležitých čísel a faktov navrhuje Platforma MVRO v každej správe riešenia na zefektívnenie poskytovania rozvojovej spolupráce. Napríklad v tej ostatnej, *Slovenská rozvojová pomoc v roku 2012*, upozorňujú autori na potrebu vypracovania dlhodobých donorských zámerov na poskytovanie pomoci všetkým cieľovým krajinám.

Správa tiež odporúča vytvoriť inštitucionálny rámec pre zosúladenie politík SR pre rozvoj, urýchliť proces prihlásenia sa k medzinárodnej iniciatíve za transparentnosť pomoci či vytvoriť programové prístupy k financovaniu pomoci vo vybraných krajinách.

„Vypracovali sme odborné odporúčacie podklady pre vytvorenie dlhodobých donorských zámerov pre programové krajiny Keňa, Južný Sudán a Afganistan. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí v roku 2013 pristúpilo v schválení programového dokumentu pre Keňu a veríme, že onedlho budú nasledovať ďalšie,“ povedala Nora Beňáková, koordinátorka Platformy MVRO pre rozvojovú politiku.

- Platforma mimovládnych rozvojových organizácií v rámci pracovnej skupiny *Dobrovoľníctvo* vypracúva odporúčania k vytvoreniu národného programu vysielania dobrovoľníkov a dobrovoľníčok do rozvojových krajín v rámci oficiálnej rozvojovej spolupráce.

Slovenské rozvojové dobrovoľníctvo

Rozvojové dobrovoľníctvo na Slovensku má zelenú

V roku 2011 navrhla Platforma MVRO a jej členské organizácie mechanizmus, ako možno vysielat dobrovoľníkov do menej rozvinutých krajín a zahrnúť príspevok na ich aktivity do rozpočtu oficiálnej rozvojovej pomoci. Ministerstvo zahraničných vecí návrh schválilo a o rok neskôr už vycestovali prví účastníci Programu MZV na vysielanie dobrovoľníkov a expertov do rozvojových krajín v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci SR.

Rozvojové dobrovoľníctvo je jednak prostriedkom na budovanie kapacít mladých ľudí a jednak spôsobom, ako expertom umožniť pôsobenie v menej rozvinutých krajinách a dať tak obom stranám priestor k vzájomnému obohateniu sa. „V čase, keď sa väčšina krajín sveta zmieta v hospodárskej kríze, sa téma rozvojového dobrovoľníctva stáva ešte aktuálnejšou než zvyčajne. Oceňujeme, že Slovenská republika spustila program, ktorý umožní

młodým ľuďom získavať skúsenosti s rozvojom problematikou, a napomôže budovanu kapacít odborníkov na globálne vzdelávanie a rozvojovú spoluprácu,“ povedala Lenka Nemcová, výkonná tajomníčka Platformy v septembri 2012. Na seminári o rozvojom dobrovoľníctve vtedy Platforma MVRO predstavila príručku *Slovenský sprievodca rozvojovým dobrovoľníctvom*. Autormi sú bývalí rozvojoví dobrovoľníci, ktorí popisujú celý proces od výberu organizácie až po ponávratové globálne-vzdelávacie aktivity. Príručka je tiež užitočným nástrojom pre organizácie, ktoré majú záujem o vysielanie dobrovoľníkov.

Velký pokrok len za tri roky

Dobrovoľníci a dobrovoľníčky po návrate z rozvojového sveta popisujú kultúrny šok – avšak ten zo slovenskej kultúry. Hovoria o tom, že v priebehu zväčša polročnej práce na rozvojových projektoch mali pocit, že viac dostali, ako dali. Niektorí z nich sú vysokoškooláci, ktorí odchádzajú s motiváciou čosi sa priučiť. Iní sú expertmi vo svojej oblasti a chcú sa realizovať inde, než povedzme v komerčnej sfére na Slovensku.

Mirka Triznová bola jednou z prvých deviatich dobrovoľníkov, ktorých v rámci projektu Platformy vyslali do terénu ešte pred prijatím oficiálneho programu. Ministerstvo podporilo v roku 2011 prvú dobrovoľnícku výpravu aj preto, aby sa objasnilo, ako možno najlepšie vysielanie systematicky podporovať. Mirka v Keni pomáhala sestričkám v centre pre deti s postihnutím, ktoré podporuje slovenská organizácia eRko. Po návrate hovorila o tom, čo jej dobrovoľníctvo prinieslo: „Možno aj zamyslenie nad tým, že keď chceš pomáhať, treba si uvedomiť ako. Najprv, či to ten človek chce, a potom, či mu to naozaj aj pomôže.“

Práve tieto postrehy dobrovoľníkov môžu tiež zefektívniť rozvojovú spoluprácu. Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj (SCKR) sa zase vďaka programu rozhodlo, že bude v Gruzínsku podporovať dobrovoľníctvo dobrovoľníctvom. Slováci tam pomáhajú vytvoriť podklady pre inštitucionalizovanie dobrovoľníctva.

Dnes už dobrovoľníci aktívne prispievajú k chodu rozvojových projektov deviatich slovenských mimovládok, ktoré sa do programu Ministerstva zahraničných vecí a a európskych záležitostí zapojili. Dodnes bolo podporených 38 dobrovoľníckych pobytov. Od legislatívneho ukotvenia pojmu „rozvojové dobrovoľníctvo“ v roku 2011 je to veľký pokrok.

● Slovenskú republiku navštevuje **Andris Piebalgs, komisár EÚ pre rozvoj**. Predstavuje slovenským politikom plány na zvyšovanie efektivity ODA a presviedča ich o potrebe plniť záväzky zvyšovaním jej objemu. SR by do roku 2015 mala dosiahnuť podiel poskytovanej ODA na úrovni 0,33% hrubého národného dôchodku. Všetci členovia Platformy MVRO sú pri tejto príležitosti pozvaní na neformálne stretnutie s komisárom v rezorte zahraničia, aby diskutovali o rozvojovej politike EÚ.

● Platforma MVRO spolu s členskými organizáciami aktívnymi v **Južnom Sudáne** organizuje verejné podujatia **pri príležitosti jeho vzniku ako samostatného štátu**. Pri príležitosti vyhlásenia nezávislosti vystupujú terénni pracovníci v médiách. Workshop o rozvojovej spolupráci v Južnom Sudáne prináša závery o tom, ako ju v krajine zefektívniť. S podporou Platformy tam vycestuje aj slovenský redaktor, aby priniesol aktuálne informácie.

● Platforma organizuje **Roadshow SlovakAid Slovensko pomáha**. Vo viacerých slovenských mestách sa konajú besedy s rozvojovými dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami, spolu s výstavou hračiek detí z rozvojových krajín a výstavou fotografií z projektov SlovakAid.

● Platforma organizuje prvý ročník **fotografickej súťaže Ludské práva v rozvojovej spolupráci**.

Takto vidí ľudské práva verejnosť

Už do prvého ročníka fotografickej súťaže profesionálov i amatérov bolo prihlásených sto fotografií. Ich autori sa z rôznych dôvodov ocitli v rozvojových krajinách a rozhodli sa podeliť o svoje vnímanie dodržiavania ľudských práv v kontexte dosahovania Miléniových rozvojových cieľov.

Od roku 2011 sa fotografická súťaž koná každoročne. Odborná porota zložená z profesionálnych fotografov a zástupcov neziskového sektora rozhoduje o tridsiatke najlepších fotografií, ktoré sú v nasledujúcom roku vystavované v rôznych slovenských mestách. Platforme MVRO sa tak súťažou darí osloviť širšiu verejnosť. Zúčastňujú sa jej cestovatelia, dobrovoľníci i terénni pracovníci mimovládnych organizácií. Sem-tam sa na vyhlásenie výsledkov súťaže na Rozvojovom dni niektorý z výhercov nedostaví, pretože je práve na inom kontinente.

- Platforma MVRO aktívne pracuje s médiami. V rámci svojich projektov podporuje cesty novinárov do rozvojových krajín.

Novinárske cesty do rozvojových krajín

Vidieť na vlastné oči

Mimovládny sektor, ktorý sa venuje rozvojovej spolupráci, a slovenskí žurnalisti si k sebe ešte stále hľadajú cestu. Pre rozvojové organizácie je často komplikované dostať ich témy do médií. Platforma MVRO sa preto snaží hľadať spôsoby, ako to zmeniť.

Aj novinári sa z rozvojových krajín vracajú iní

Do roku 2013 vycestovalo vďaka Platforme do rozvojových krajín vyše desať novinárov, ktorí poskytli niekoľko priamych svedectiev o tamojšej práci rozvojových mimovládok. Redaktori najväčších slovenských denníkov, ako je SME, Hospodárske noviny a Pravda, či rozhlasového i televízneho oddelenia RTVS navštívili v priebehu posledných rokov Južný Sudán, Keňu, Etiópiu, Tunisko, Moldavsko či Rwandu. V poslednej menovanej bola v lete 2013 okrem profesionálnych novinárov účastníčka e-learningového kurzu pre začínajúcich novinárov, ktorý sa konal v rámci projektu *V4 Aid – Spoločná podpora Miléniovým rozvojovým cieľom*.

Okrem zaujímavých tém ju cesta priviedla i k uvažovaniu o novinárskej etike: „Kládla som si otázku, či je naozaj správne viesť so sebou lietadlom cez pol sveta o jeden kufor plný detských topánok navyše. Koľko fotiek detí s veľkými očami bude uverejnených a nechtiac posilnia obraz o „úbohých černoškoch“? Má rozprávanie osobných príbehov nejakú hranicu intimity?“ priznáva. Novinárske cesty, zdá sa, nenapĺňajú len primárny cieľ zviditeľňovania rozvojovej spolupráce, ale privádzajú novinárov aj k uvažovaniu o zobrazovaní reality.

Mnohí z redaktorov, ktorých cestu Platforma MVRO podporila, spolupracujú naďalej na tvorbe bulletinu Rozvojová spolupráca.

- Platforma MVRO organizuje v rámci projektu *V4 Aid – Spoločná podpora Miléniovým rozvojovým cieľom* druhú cestu poslancov Národnej rady SR do Etiópie.

Mimovládne organizácie Vyšehradskej štvorky už od roku 2008 spolupracujú s cieľom zvýšiť informovanosť o rozvojovej pomoci a diskutovať o významných témach. Najprv presviedčali verejnosť o tom, že konaniu predchádza vedieť. Na projekt *To Act you Have to Know* nadviazala vo februári 2011 ďalšia spoločná aktivita financovaná prostredníctvom *EuropeAid – V4 Aid – Spoločná podpora Miléniovým rozvojovým cieľom*. Projekt zameraný na prácu s politikmi, médiami a širšou verejnosťou realizuje na Slovensku Platforma MVRO a jej členská organizácia PDCS.

Priestor v médiách

Spôsoby, akými v priebehu troch rokov prúdila informácie k cieľovým skupinám, sú rôzne. V denníku SME vyšli dve štvorstranové prílohy – jedna o ľudských právach, druhá o trvalo udržateľnom rozvoji v Afrike. V rámci V4 Aid sa konal aj e-learningový kurz **Reporting and Writing About Development** (Informovanie a písanie o rozvoji). Kurzu sa za Slovensko zúčastnilo 12 študentov žurnalistiky a medzinárodných vzťahov. Štyria študenti mali možnosť kurz sledovať ako pozorovatelia. Okrem zadanií, ktoré začínajúci novinári vypracovávali cez internet, pricestoval do Bratislavy prednášať aj americký lektor Bill Mitchell z Poynter Institute, ktorý sa s nimi podelil o jeho dlhoročné skúsenosti s prácou novinára v rôznych kútoch sveta.

Priestor pre odborné diskusie

Slovenskí partneri projektu vypracovali v rokoch 2011 a 2012 odborné materiály na témy *Transparentnosť rozvojovej pomoci*, *Efektívnosť rozvojovej pomoci*, *Ľudské práva v kontexte rozvojovej pomoci*, *Zapájanie podnikateľov do rozvojovej spolupráce*, *Pôsobenie V4 krajín v Moldavsku* a *Koherencia politík pre rozvoj*.

Spolupráca krajín Vyšehradskej štvorky (V4) v oblasti medzinárodnej rozvojovej spolupráce začala ešte predtým, ako jednotlivé členské krajiny vypracovali svoj vlastný systém rozvojovej pomoci. Ministerstvá zahraničných vecí deklarujú úzku spoluprácu a zdieľajú medzi sebou skúsenosti. Mimovládne organizácie dlhodobo spolupracujú pri advokácii a budovaní povedomia o rozvojovej spolupráci vo svojich krajinách. V spoločných projektoch sa mimovládne organizácie z krajín V4 doteraz sústredili najmä na budovanie povedomia a presadzovanie rozvojovej pomoci. S cieľom zintenzívniť spoluprácu aj priamo v teréne bola v roku 2012 založená sieť CEDRON (Central European Development and Relief Organizations Network), ktorá získala podporu z Medzinárodného vyšehradskeho fondu. Rozvojové a humanitárne organizácie zo stredoeurópskeho regiónu sa prostredníctvom nej snažia o efektívnejšie poskytovanie rozvojovej a humanitárnej pomoci s dopadom na lokálne komunity.

Mimovládne organizácie z regiónu V4 zorganizovali od roku 2011 tri konferencie zamerané na diskusiu o užšej spolupráci krajín V4 v oblasti rozvoja. Na jeseň roku 2011 sa v Prahe uskutočnila konferencia na tému transparentnosti zahraničnej rozvojovej spolupráce krajín V4. Konferencia odštartovala proces zvyšovania transparentnosti poskytovania dát o rozvojovej pomoci. Česko, Poľsko a Slovensko v ďalšom roku vyjadrili zámer prihlásiť sa k Medzinárodnej iniciatíve za transparentnosť pomoci (IATI).

Začiatkom roka 2013 sa v Budapešti konala konferencia krajín V4 o rozvojovej spolupráci, ktorej cieľom bolo zmapovať kapacitu a možnosti implementovania spoločných aktivít a spoločného programovania krajín V4 v medzinárodnej rozvojovej spolupráci. Konferencia bola zároveň priestorom na zdieľanie skúseností so zviditeľňovaním tejto témy v národných parlamentoch a v širšom politickom spektre krajín V4. Okrem poslancov a zástupcov ministerstiev zahraničných vecí krajín V4 svoje skúsenosti zdieľali i akademici a zástupcovia mimovládnych organizácií.

Pri príležitosti Dňa Afriky pripravila Platforma MVRO a PDCS pre odbornú verejnosť konferenciu *Vyšehradská skupina a medzinárodná rozvojová spolupráca s Afrikou*, ktorá sa konala v máji 2013 na MZVaEZ SR. Konferencia nadväzovala na tú v Budapešti a poskytla priestor pre hľadanie synergií medzi aktivitami rozvojovej spolupráce vo vzťahu k Afrike na európskej a národnej úrovni krajín V4. Súčasťou konferencie bola aj diskusia o zapojení súkromného sektora krajín V4 do rozvojovej spolupráce.

Priestor v parlamente

V rámci neformálnej pracovnej cesty do Etiópie v roku 2012 navštívili poslanci NR SR Eva Horváthová a Jozef Viskupič projekty krajín V4, vrátane toho, na ktorom spolupracuje slovenská Nadácia Integra. Po návrate zorganizovali spoločne s poslancom Mikulášom Hubom seminár *O prístupe k ľudským právam a rozvojovej pomoci u nás a vo svete*. „Zorganizovali sme ho priamo v parlamente, ale účasť spomedzi poslancov z oboch strán spektra bola veľmi slabá. Hovorila, že máme vlastné problémy, ktoré trápia našu krajinu,“ povedala Eva Horváthová pre bulletin *Rozvojová spolupráca*. Jozef Viskupič sa z cesty vrátil s presvedčením, že Slovensko má morálnu povinnosť pomáhať rozvojovým krajinám: „Sme štyridsiata štvrtá najbohatšia krajina sveta, mali by sme si začať budovať isté know-how. Nemusí to byť hneď, ale postupne sa k nemu musíme dopracovať. Napríklad sa mi páči myšlienka posilať učiteľov tam namiesto toho, aby ľudia z rozvojových krajín študovali u nás. Takýto systém by mohol byť aj súčasťou štátnej rozvojovej pomoci,“ navrhol konkrétne riešenie.

2012

- Vláda schvaľuje *Národnú stratégiu globálneho vzdelávania na roky 2012 – 2016*, ku ktorej vypracovala podklady práve Platforma MVRO.

Národná stratégia pre globálne vzdelávanie na roky 2012 – 2016

Rozvojové vzdelávanie sa stalo globálnym

V roku 2012 bola prijatá Národná stratégia pre globálne vzdelávanie (GV), ktorá definuje globálne vzdelávanie a jeho východiská v národnom i medzinárodnom kontexte.

Dokument analyzuje stav GV na úrovni formálneho i neformálneho vzdelávania. Definuje témy, kľúčových aktérov, ciele a cieľové skupiny. Na tvorbe stratégie sa od roku 2010 podieľala pracovná skupina zložená zo zástupcov ministerstva zahraničných vecí a ministerstva školstva, Štátneho pedagogického ústavu, Metodicko-pedagogického centra a zástupcov členských organizácií Platformy MVRO, ktorá celý proces koordinovala.

Iná optika

Prvé podporené projekty, najmä v školách a ešte pred prijatím stratégie, sa skôr dotýkali oblasti rozvojového vzdelávania. „Chýbal však globálny rozmer. Projekty boli úzko prepojené najmä s rozvojovými témami ako rozvojová pomoc, chudoba, Miléniové rozvojové ciele. Nezdôrazňovalo sa prepojenie globálnych tém s našim prostredím,“ hovorí Andrej Návojský z Nadácie Milana Šimečku, ktorý sa podieľal na tvorbe stratégie. Aj vďaka aktivite skúsených mimovládnych organizácií sa podarilo rozšíriť oblasť záujmu z rozvojových tém

na globálne. „Globálne vzdelávanie sa prezentuje ako iná súčasná optika nazerania na obsah vzdelávania. Nedefinuje sa ako nová téma, skôr zdôrazňuje globálne súvislosti v jednotlivých vyučovacích predmetoch,“ hovorí Návojský. Práve to považuje za veľký prínos stratégie.

Pestré aktivity mimovládnych organizácií

Na Slovensku sa globálnemu vzdelávaniu venujú viaceré mimovládne organizácie, ktoré využívajú vlastné odborné i kreatívne prístupy. Občianske združenie Človek v ohrození vytvára metodiky pre učiteľov, nedávno spustil novú stránku www.globalnevezdelavanie.sk. Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj pracuje na medzinárodnom projekte *Global E-learning*, ktorý prinesie vzdelávacie online moduly v deviatich jazykoch. CEEV Živica zase upozorňuje na konzumný spôsob života a jeho dopad na životy ľudí v rozvojových krajinách, napríklad aj interaktívnou výstavou *Svet v nákupnom košíku*.

Do globálno-vzdelávacích aktivít sa zapájajú aj vysoké školy. V roku 2012 prijala pozvanie Nadácie Pontis profesorka Vanessa Andreotti z Pedagogickej fakulty Univerzity v Oulu, ktorá v rámci odborných raňajok diskutovala s účastníkmi o formovaní globálneho vzdelávania na univerzitách. „Každý praktický výstup má v pozadí konkrétnu teóriu – netreba preto od seba oddeľovať vklad vlády, teoretické pozadie univerzít a praktické skúsenosti mimovládnych organizácií,“ upozornila.

Zostáva aktívne zapojiť rezort školstva

Národná stratégia definuje ako jedného z kľúčových aktérov aj Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu SR. „Vyššia miera zodpovednosti (politickej aj finančnej) za agendu globálneho rozvojového vzdelávania by perspektívne mala prirodzene smerovať do rezortu školstva,“ povedala pre bulletin Rozvojová spolupráca Soňa Časnochová z Odboru rozvojovej a humanitárnej pomoci MZVaEZ SR. Zhodujú sa s ňou aj mimovládne organizácie. Po rokoch definovania globálneho vzdelávania je jasné, že rozvojové vzdelávanie je len súčasťou toho globálneho. Keďže to prvé spadá pod gesciu zahraničného rezortu, zostáva ešte viac zaangažovať ministerstvo školstva.

- Členovia Platformy MVRO sa v novembri 2012 zúčastňujú na **Rozvojovom fóre v Nairobi**. V rámci propagácie programu SlovakAid, distribuujú prezentačný materiál v anglickom jazyku *Slovakia has been helping Kenya for 17 years (Slovensko pomáha v Keni už 17 rokov)*.
- Platforma MVRO vydáva dve národne správy **AidWatch** a manuál **Slovenský sprievodca rozvojovým dobrovoľníctvom**.

2013

- Platforma MVRO pripravuje podkladový materiál pre tvorbu **programového dokumentu (tzv. country strategy paper) pre Keňu a Afganistan**.
- Pripravuje dokument s argumentmi pre **zachovanie Južného Sudánu ako projektovej krajiny ODA SR**.
- Pripravuje podkladový materiál s východiskami k príprave novej **Strednodobej stratégie ODA SR na roky 2014 – 2018**.
- Platforma sa zapája do nového EuropeAid projektu **Európa hľadá súlad medzi svojimi politikami pre férovejší svet**.
- Platforma MVRO organizuje v Bratislave celodenné podujatie pre širokú verejnosť **Rozvojový deň 2013 – pri príležitosti desiateho výročia jej vzniku a založenia programu SlovakAid**.
- Platforma MVRO spúšťa svoju prvú spoločnú **verejnú zbierku so symbolom žirafy v rámci kampane ŽI FER**, vďaka ktorej v nasledujúcom roku podporí sedem rozvojových a vzdelávacích projektov.

Len rozvojová pomoc nie je riešením chudoby

Keď pred desiatimi rokmi vznikala Platforma MVRO a vytváral sa systém poskytovania oficiálnej rozvojovej pomoci SR, kľúčovým bolo slovo „pomoc“. V dôsledku globálneho vývoja, pribúdajúcich skúseností s prácou v teréne a nových spôsobov jej realizácie, sa prešlo od pomoci k spolupráci. V roku 2013 nastáva na Slovensku ďalší významný posun. Na poli Európskej únie sa hovorí o súlade politik pre rozvoj.

Zmena diskurzu smerom ku koherencii politik pre rozvoj (PCD, z angl. Policy Coherence for Development) nie je náhodná. Práve naopak. Nič sa nedeje bez príčiny. Aj životné podmienky obyvateľov najchudobnejších krajín sveta môže ovplyvniť každý z nás, na individuálnej úrovni. A Európska únia, do ktorej patríme, zas na úrovni globálnej.

Žijeme v globalizovanom svete

V Indonézii rúbu pralesy, aby mohli pestovať palmu olejovú. Olej sa používa do takmer všetkých sušienok, ktoré sa vyrábajú u nás – na Západe. V Konžskej demokratickej republike ťažia deti koltán, pretože je nevyhnutný na fungovanie mobilov a laptopov. Európskych predajcov však nezaujímajú, odkiaľ sa nerast berie.

Stále častejšie sa skloňuje slovné spojenie „potravinová bezpečnosť“. Zaberanie pôdy miestnych farmárov medzinárodnými spoločnosťami v Keni či Etiópii bolo ešte donedávna verejným tajomstvom. Toto je len niekoľko príkladov. Vypovedajú o tom, že sa na Západe správame tak, akoby sme ani nežili v globalizovanom svete. A na Slovensku podobne, akoby dianie za našimi hranicami nemalo vplyv na naše životy.

Aj my môžeme prispieť

Platforma MVRO spolu s ďalšími deviatimi partnerskými organizáciami z EÚ v rámci projektu *Európa hľadá súlad medzi svojimi politikami pre férovejší svet* (2013-2016) vyvíjajú aktivity smerom na verejnosť, médiá a najmä politikov tak, aby prikladali väčší význam diskusií o koherencii politik. Snažia sa tiež vytvárať priestor pre mimovládne organizácie, aby dokázali súlad politik presadzovať pri svojich advokačných aktivitách i v komunikácii s médiami. „Zistenie, že aj slovenský tretí sektor môže prispievať k tvorbe koherencie cez našu vládu a europoslancov, bolo pre mňa dôležité,“ vyjadril sa Tomáš Bokor z organizácie Človek v ohrození, ktorý sa v roku 2013 zúčastnil študijnej cesty na túto tému do Bruselu.

Rozhovor

Platforma dnes slúži komunite mimovládok, myslí si jej zakladateľka

Mária Čalfová bola prvou štatutárnou zástupkyňou a výkonnou tajomníčkou Platformy MVRO. Založila ju spolu s Mariánom Čaučíkom a ďalšími nadšencami pre rozvojovú spoluprácu v roku 2003. Po desiatich rokoch od jej vzniku spomínajú na to, ako sa Platforma tvorila.

Čo bolo prvotným impulzom na založenie Platformy MVRO na Slovensku?

Čaučík: Pre mňa osobne prišiel prvý silný impulz zo susedného Rakúska. V rámci rakúskeho predsedníctva EÚ v roku 1998 zorganizovala ich platforma veľkú konferenciu o rozširovaní Únie a o úlohe mimovládnych rozvojových organizácií. Tam sme mali možnosť vidieť, že rozvojová spolupráca bude dôležitou témou. U nás o tom vtedy ešte nik ani nechyroval. Podarilo sa nám získať dobrých partnerov aj za hranicami Slovenska. Z tejto iniciatívy vznikol neskôr projekt TRIALOG, ktorý sieťoval rozvojové mimovládky z krajín čakajúcich na členstvo v EÚ.

Čalfová: So vstupom Slovenska do Európskej únie súvisela príprava krajiny na úlohu budúceho donora v rámci rozvojovej pomoci. Slovenská občianska spoločnosť v tom období bola o téme informovaná len málo. Pár začínajúcich mimovládnych organizácií však už vtedy v spolupráci so zahraničnými partnermi realizovalo prvé rozvojové projekty. Bolo potrebné morálne i legislatívne podporiť tento druh občianskej aktivity, prezentovať jednotný hlas mimovládnych rozvojových organizácií a prispieť k tvorbe vôbec prvej slovenskej rozvojovej politiky.

Ako si spomínate na začiatky fungovania Platformy?

Čalfová: Bolo to nezištné dobrodružstvo. Nezištné, pretože sme nevedeli, aké výsledky naša každodenná námaha prinesie. A dobrodružstvo, pretože Platforma vznikala na Slovensku doslova z ničoho. Mali sme silnú podporu mimovládnych organizácií EU a vďaka projektu TRIALOG či kanadskej rozvojovej vládnej inštitúcií ODACE sme boli schopní začať budovať niečo, čo na Slovensku predtým neexistovalo. Chceli sme vytvoriť základ niečoho, čo by bolo trvalým dobrom nielen pre našu krajinu, ale predovšetkým pre tie, kam mala slovenská pomoc smerovať. V spolupráci s ďalšími nadšenými ľuďmi, ako je Maroš Čaučík, Juraj Barát, Nora Beňáková a Milan Nič, sa nám napokon podarilo vytvoriť základy spoločnej rozvojovej politiky Slovenska.

Nakoľko sa dnešné pôsobenie platformy líši od pôvodnej predstavy?

Čalfová: Spočiatku sme sa organizáciu snažili hlavne stabilizovať po inštitucionálnej aj profesionálnej stránke a chceli sme ju zviditeľniť v spoločnosti. Myslí si, že dnes je jednou z kompaktnějších a jednotnejších platforiem, ktoré na Slovensku fungujú. Aj keď je tu neustále otázka financovania, od ktorého závisí jej činnosť. Po personálnej a profesionálnej stránke sa však Platforma rozvinula pozitívne. Má informačnú databázu, webovú stránku a komunitu rozvojových organizácií neustále informuje pravidelným e-mailovým servisom, poskytuje jej zázemie. Povedala by som, že jej „služí“.

Ako neúspech vidím fakt, že ani za desať rokov činnosti sme neboli schopní natrvalo presvedčiť politikov o dôležitosti naplňovania rozvojových cieľov a splnení si medzinárodných záväzkov.

Čo za desať rokov činnosti považujete za najväčší úspech?

Čalfová: Platforma MVRO má dôležité miesto v oblasti rozvojovej pomoci Slovenska. Je hlasom mimovládnych organizácií na národnom aj medzinárodnom fóre. Za jej najväčší úspech považujem to, že je priestorom na spoluprácu medzi mimovládnymi organizáciami, Ministerstvom zahraničných vecí či SAMRS. Darí sa jej aj v tvorbe slovenskej rozvojovej politiky a vytváraní systému poskytovania rozvojovej pomoci.

Kde sa dnes nachádza slovenská Platforma MVRO v porovnaní s ostatnými európskymi platformami, ktoré vznikali v tej istej dobe?

Čaučík: Platforma MVRO je jednou z najstabilnejších strešných organizácií z krajín EÚ-12. Podpísala Memorandum o porozumení s Ministerstvom zahraničných vecí, je zakladajúcim členom európskej konfederácie mimovládnych rozvojových organizácií CONCORD. Stala sa tak dôležitým partnerom v oblasti rozvojovej spolupráce. Dá sa povedať, že si toto miesto vybojovala svojou vytrvalou a kvalitnou prácou a stabilitou v kľúčových pozíciách. To sa všetkým platformám z nových členských krajín EU nepodarilo.

Čo by ste platforme zaželeli do ďalších rokov pôsobenia?

Čalfová: Prajem jej pracovníkom i členom, aby nestratili chuť, zápal a nadšenie, ktoré sme v začiatkoch mali. Nech je pre nich súčasná morálno-finančno-vzťahová kríza výzvou a odrazovým mostíkom. Nech sa stále pozerajú dopredu a dôverujú mladým ľuďom. Nech je pre nich Platforma MVRO mostom pre čo najširšiu spoluprácu a majákom slovenskej rozvojovej pomoci.

*Rozhovor pripravila spolupracovníčka Platformy MVRO
Magdaléna Vaculčíaková*